

Nr 451

Av herr Sundin, om åtgärder för att förbättra rekryteringen av lägre statstjänstemän.

(Lika lydande med motion nr 525 i Andra kammaren)

Låglönegruppernas situation har under senare år rönt ökad uppmärksamhet utan att fördenskull undergå någon egentlig förbättring. Sedan början av 1950-talet kan visserligen de flesta låglönegrupperna sägas i stort sett ha följt med i löneutvecklingen, men någon generell utjämning har egentligen icke ägt rum. Försök har gjorts i avtalsrörelserna att behandla låglönegruppernas problem särskilt, men de eventuella skillnader som kan ha uppnåtts till deras favör procentuellt torde sett i ett längre perspektiv ha varit så små att den faktiska löneklyftan snarast ökat. Till låglönegruppernas nackdel har dessutom onekligen löneglidningarna i den fria marknaden verkat.

Undersökningar, som utförts av statistiska centralbyrån, har visat att en mycket stor del av landets invånare kan hänföras till låglönegrupperna. Av de 5,6 miljoner människor över 16 års ålder som finns i vårt land saknar 1,6 miljoner så pass stor egen inkomst att de är deklarationsskyldiga, och ytterligare 1,3 miljoner har en deklarerad inkomst som understiger 5 000 kronor. Bland dessa senare befinner sig cirka 600 000 personer i sin mest produktiva ålder eller mellan 25 och 50 år.

Ett markant inslag i välståndstegringen är att de grupper som redan har höga inkomster i regel får en större andel av den årliga ekonomiska standardstegringen än de grupper som har lägre inkomster. Detta gäller i synnerhet löntagargrupperna, där som ovan nämnts de som har lägre löner ofta får nöja sig med en lönehöjning med ett mindre antal kronor än de som har högre löner. Även om ansatser gjorts att genom solidarisk lönepolitik, socialpolitik och andra åtgärder komma till rätta med denna utveckling har inte någon skönjbar förändring i fördelningen av välståndet kunnat märkas. Detta är en utveckling som inger stora betänkligheter.

Denna fråga är så långt det berör blott lönesättningen en förhandlingsfråga mellan arbetsmarknadens parter och kan därför icke bli föremål för en närmare behandling i detta sammanhang. Låglönegruppernas situation har emellertid påtagliga verkningar för statens verksamhet på skilda områden. Som en följd av här påtalade förhållanden har rekryteringen till lägre statstjänstemannabefattningar under senare år kommit att erbjuda vissa betydande svårigheter.

Tidigare har det varit möjligt för de statliga verken att försäkra sig om en väl kvalificerad arbetskraft till de lägre befattningarna, men med hänsyn till de löner och arbetsuppgifter som nu erbjudes på det enskilda näringslivets arbetsmarknad kan man allvarligt befara att statstjänsten inte kommer att te sig lika lockande som tidigare. Det kommer att bli svårt att rekrytera tjänsterna med väl kvalificerade sökande.

Dessa här skisserade förhållanden inger starka betänkligheter inför framtiden. Vilka åtgärder som staten kan vidtaga för att göra de lägre statliga tjänsterna attraktivare bör bli föremål för en särskild utredning. Denna bör närmare fastställa den aktuella situationen och pröva vilka åtgärder som med utgångspunkt därav närmast kan komma i fråga för att förbättra rekryteringssituationen för de statliga verken.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
om utredning av låglönegruppernas situation särskilt med
syfte på att förbättra rekryteringen av lägre statstjänste-
män.

Stockholm den 26 januari 1962

Sven E. Sundin